

Sosiaalisten taitojen ennaltaehkäisevää ryhmätoimintaa kouluihin

Autismikirjon ydinoireisiin kuuluvat sosiaalisen kanssakäymisen haasteet vaikeuttavat sosiaalisten suhteiden luomista ja ylläpitämistä. Autismikirjon oireyhtymä vaikuttaa merkittäväällä tavalla myös kognitiivisesti hyvätasoisien ihmisten toimintakykyyn ja näkyy haasteina mm. sosiaalisessa kommunikaatiossa ja sosiaalisessa vuorovaikutuksessa. Sosiaalisten taitojen vaikeudet johtavat usein yksinäisyyteen ja syrjäytymiseen. Kavereita ei ole ja ulkopuolisuuden tunne voi olla merkittävää.

Autismin kirjon ydinoireita ei voida hoitaa lääkityksellä, vaikka esim. kuormituksen aiheuttamia oireita niillä usein hoidetaankin. Sen sijaan oireiden varhainen tunnistaminen ja henkilön yksilöllisiin tarpeisiin räätälöity oikea-aikainen ja riittävä psykoedukatiivinen ja muu kuntoutus auttavat autismikirjon ihmistä pärjäämään oireidensa kanssa. Lapsen ja nuoren kohdalla olisi hyvä löytää keinoja, joilla voitaisiin mahdollistaa heidän osallistumistaan lasten ja nuorten elämänpäiiriin kuuluviin tavanomaisiin toimintoihin. Nepsy-lapsille tyypilliset puutteet sosiaalisissa taidoissa kuitenkin vaikeuttavat ns. normaalien kaverisuhteiden muodostamista samoin kuin esimerkiksi harrastuksiin osallistumista.

Matalan kynnyksen ryhmätoiminta kohdistettuna esim. sosiaalisten taitojen harjoitteluun olisi toimiva keino ennalta-ehkäistä ja vähentää sosiaalisesta kanssakäymisestä liittyviä, nepsy -lasten itsetuntoa ja minäkuvaan vaikuttavia huonoja kokemuksia. Nämä ennaltaehkäisevät toiminnot vähentävät neurologisia oireita omaavien (autismikirjo, ADHD ja Touretten oireyhtymä) lasten ja nuorten riskiä neuropsykiatristen oireiden syvenemiseen.

Tällä hetkellä Lahdessa tällainen ennaltaehkäisevä ja ylläpitävä toiminta puuttuu. Kun tilanne kriisiytyy voi päästä lasten psykiatrian sosiaalisten taitojen ryhmään. Ryhmä kestää kuitenkin vain puoli vuotta ja tavoittaa vain joitain apua tarvitsevia. Kun tilanne paranee ei kuulu enää erikoissairaanhoidon palveluiden piiriin, ja tippuu täysin tyhjän päälle. Apua saa vain, jos tilanne uudelleen kriisiytyy. Esim. lapsi/nuori masentuu tai on itsetuhoinen.

Erikoissairaanhoidon sijaan/rinnalla sosiaalisten taitojen ryhmiä tulisi perustaa Lahdessa sivistystoimen piiriin. Kaupungin tulisi myös palkata ammattilaisia, joiden yhtenä tehtävänä voisi olla sosiaalistaitojen ryhmien vetäminen. Tässä esim. nuorisotoimi voisi olla yhtenä osana mukana. On tärkeää, että ryhmät eivät jää opettajien vastuulle. Ryhmien järjestäminen sivistystoimen piirissä erikoissairaanhoidon sijaan olisi myös kustannustehokasta ja tavoittaisi merkittävästi enemmän lapsia ja nuoria kuin erikoissairaanhoidon piirissä järjestettynä.

THL:n vuonna 1997 syntyneiden kohorttitutkimuksen mukaan, vuonna 1997 syntyneistä nuorista, jotka olivat saaneet autismikirjon diagnoosin, 18 % oli ollut sijoitettuna kodin ulkopuolelle ainakin kerran ennen 18 vuoden ikää. Saman ikäryhmän nuorista, joilla ei ollut autismidiagnoosia, oli ollut sijoitettuna 5,7 %.

Lastensuojelun sijoitus on kallis toimenpide suhteessa sen vaikuttavuuteen. Inhimillisesti ja kansantaloudellisesti kannattavampaa olisi tunnistaa ja luoda autismikirjon lapsiperheitä varhaisessa vaiheessa tukevia palvelurakenteita. Arjen ennustettavuus, selkeys ja samankaltaisina toistuvat tapahtumat luovat autismikirjon ihmisille turvaa ja kannattelevat myös vaikeissa

tilanteissa. Juuri tästä syystä olisi tärkeä tukea autismikirjon lapsen selviytymistä ensisijaisesti siinä ympäristössä missä hän elää, ja tuoda palvelut ja tuki hänen toimintaympäristöönsä ja arkeen sopivissa muodoissa. Lastensuojelun keskusliiton laskelmien mukaan yksi vuosi sijoitettuna maksaa saman verran kuin 3000 tuntia kotipalvelua tai 400 perheneuvolakäyntiä tai seitsemän vuotta intensiivistä perhetyötä. Näidenkin laskelmien valossa, kuntien on järkevää panostaa tämän kaltaisiin ennaltaehkäiseviin palveluihin. Sosiaalistentaitojen ryhmät kouluympäristössä voisivat olla yksi tällainen palvelu.

Asiaa on järkevää lähteä toteuttamaan juuri nyt myös tulevan soteuudistuksen takia. Sote uudistuksessa sosiaali- ja terveyspalvelut siirtyvät maakuntien järjestettäväksi, mutta vastuu kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistämisestä säilyy kunnilla. Kunnille on suunniteltu otettavan käyttöön hyvinvoinnin- ja terveyden edistämisen valtionosuuden lisäosa eli HYTE-kerroin. HYTE -kerroin on kannustin, joka tarkoittaa, että kuntien rahoituksen valtionosuuden suuruus määräytyy osaksi niiden tekemän hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyön mukaan. Tällä halutaan varmistaa kuntien aktiivinen toiminta asukkaiden hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi myös soteuudistuksen jälkeen. Kuntien palkitseminen vaikuttavasta hyvinvoinnin ja terveyden edistämisestä on tärkeää, koska hyvinvoiva väestö on elinvoimaisen kunnan ja maakunnan edellytys. Lisäksi sosiaali- ja terveydenhuollon kustannusten kasvun hillitseminen vaatii, että hyvinvointia ja terveyttä edistetään laajalti ihmisten arkiympäristöissä. HYTE –kerroin lasketaan siihen valittujen indikaattoreiden pohjalta, mistä löytyy mm. Omat osuutensa peruskouluihin sekä koulupudokkaisiin liittyen. Alustavasti on kaavailtu, että jaettava summa olisi noin 100 miljoonaa euroa. Sosiaalisten taitojen ryhmätoiminnan järjestäminen koulutoimen yhteydessä olisikin myös mitä parhainta HYTE –toimintaa.

Sosiaalistentaitojen ryhmätoiminta osana sivistystoimen palveluja olisi loistava ennaltaehkäisyn työkalu. Ryhmät toimisivat kuntouttavana toimintana, mutta myös mahdollisuutena tutustua ja solmia ystävyyssuhteita vertaisiin. Kokemus siitä, ettei olekaan yksin on merkittävä voimavara, oli sitten nepsy tai ei. Jokainen meistä haluaa tuntea kuuluvansa johonkin.

Lahden sosialidemokraattinen valtuustoryhmä esittää, että Lahdessa lähdetään selvittämään mahdollisuutta järjestää sosiaalistentaitojen ryhmätoimintaa osana sivistystoimen palveluja. Tässä tulisi hyödyntää perustason toimijoiden osaamista. Valtuustoryhmä toivoo viranhaltijoilta toimintasuunnitelmaa sekä kustannusarviota. Toiminnasta tulee myös tehdä vaikuttavuusarviointi.

Lahdessa 19.4.2021

Lahden sosialidemokraattinen valtuustoryhmä

Lähteet:

Autismiliitto ry/Toiminnanjohtaja Tarja Parviainen

www.autismiliitto.fi

www.lastensuojelunkeskusliitto.fi

<https://thl.fi/fi/web/hyvinvoinnin-ja-terveyden-edistamisen-johtaminen/hyvinvointijohtaminen/hyvinvointijohtaminen-kunnassa/hyte-kerroin-kannustin-kunnille>

Lähtettäjä: [Lientola Elisa](#)
Vastaaottaja: [Kirjaamo Lahti](#)
Aihe: VL: Valtuustoaloite sosiaalisten taitojen ryhmät/SDP valtuustoryhmä
Päivämäärä: maanantai 19. huhtikuuta 2021 20.55.24
Liitteet: [sostaitojen ryhmät valtuustoaloite.pdf](#)

Kannatan valtuutettu Lampisen aloitetta.

Elisa Lientola
Kaupunginvaltuutettu Vasemmistoliitto
+358442518806
www.elisalientola.fi

Lähtettäjä: Lampinen Minna <Minna.Lampinen@lh.lahti.fi>
Lähetetty: maanantai 19. huhtikuuta 2021 20.17
Vastaaottaja: LH_Valtuusto (varsinaiset ja vara) <LH_Valtuusto@lahti.fi>
Aihe: Valtuustoaloite sosiaalisten taitojen ryhmät/SDP valtuustoryhmä

Hei,

Lahden sosialidemokraattinen valtuustoryhmä jättää kokouksessa valtuustoaloitteen(liitteenä), missä Lahden sosialidemokraattinen valtuustoryhmä esittää, että Lahdessa lähdetään selvittämään mahdollisuutta järjestää sosiaalistentaitojen ryhmätoimintaa osana sivistystoimen palveluja. Tässä tulisi hyödyntää perustason toimijoiden osaamista. Valtuustoryhmä toivoo viranhaltijoilta toimintasuunnitelmaa sekä kustannusarviota. Toiminnasta tulee myös tehdä vaikuttavuusarviointi.

Toivomme, että mahdollisimman moni valtuutettu voisi tutustua aiheeseen ja käydä kannattamassa aloitetta tämän valtuuston kokouksen jälkeen. Asia on tärkeä, sille on kysyntää(Perhekeskus ja autismiliitto jo tähän tarttunut) ja se on myös konkreettisesti mahdollista toteuttaa.

Kiitos.

Minna Lampinen
Lahden kaupunginvaltuutettu, sd
Tekninen-ja ympäristölautakunta, jäsen
minna.lampinen@lh.lahti.fi
0445546414

Lähtettäjä: [Kaikkonen Jouni](#)
Vastaanottaja: [Kirjaamo Lahti](#)
Aihe: Valtuusto aloitteet
Päivämäärä: maanantai 19. huhtikuuta 2021 20.38.35

Kannatan kaikkia maanantaina 19.4.1021 jätettyjä Valtuustoaloitteita.

Ystävällisin terveisin,

Jouni Kaikkonen, Vihreät

Kaupunginvaltuutettu, Lahti

Lahden vihreiden valtuustoryhmän varapuheenjohtaja

Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymän hallituksen jäsen

Puhelin: 0401404601

Sähköposti: jouni.kaikkonen@lh.lahti.fi / jounikaikkonen@hotmail.com

Lähtettäjä: [Kautto Vuokko](#)
Vastaanottaja: [Kirjaamo Lahti](#)
Aihe: Aloitteet 19.4.2021
Päivämäärä: maanantai 19. huhtikuuta 2021 20.41.54

Tervehdys,

Ilmoitan siis olevani mukana 1) Elisa Lientolan (Lasten ja nuorten hyvinvointi) aloitteessa,
2) Jouni Kaikkosen jättämässä valtuustoaloitteessa (palkkiot),
3) Aija-Riitta Saastamoisen aloitteessa (penkkejä lisää) ja
4) Minna Lampisen aloitteessa (sosiaaliset taidot)

Terveisin

Vuokko Kautto

Kaupunginvaltuutettu